

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

-

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Kunnallisen jätehuollon järjestämisen näkökulmasta ehdotus ei ole tarkoituksenmukainen eikä toteuttamiskelpoinen.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Ehdotus johtaisi toimialueellamme 13 kunnan jäteyhtiön ja kuntien yhteisen jätehuoltoviranomaisen pilkkomiseen. Olemme huolissamme erityisesti pienten kuntien mahdollisuudesta järjestää jätehuolto ja jätehuollon viranomaispalvelut lain edellyttämällä tasolla. Huolena on, että muutos näkyy kuntalaisille jopa jätehuoltopalveluiden katkoksina ja mahdollisesti palvelun pysyvänä heikkenemisenä. Esimerkiksi pakkausjätteiden monilokeropalvelun kilpailuttaminen pienelle asukasmäärälle on haastavaa. Palvelun laadun heikkeneminen ja jätehuoltoviranomaisen seurannan puute voivat aiheuttaa ympäristön tilan heikkenemistä, kuten roskaantumista. Kierrätystavoitteiden saavuttaminen vaikeutuu entisestään, mikäli nykyinen jätehuoltojärjestelmä joudutaan purkamaan.

Jäteyhtiön omistusosuudet perustuvat kuntien asukasmäärään, mikä on koettu toimivaksi.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Kuntien yhteinen jätehuoltoviranomainen pitäisi pilkkoa ja järjestää uudelleen, mikä kasvattaisi kuntien hallinnollista taakkaa merkittävästi. Jätehuoltoviranomaisen toiminnan kehittäminen pysähtyisi toiminnan uudelleenjärjestelyn ajaksi. Tällaista kehittämistä on esimerkiksi asuinkiinteistöjen jätehuollon järjestämisen seurantaprosessi yhteistyössä eri viranomaisten kanssa ja asukkaiden kannustaminen kierrätykseen erilaisten toimenpiteiden avulla. Mikäli yhtiö ja jätehuoltoviranomainen pilkottaisiin, pienen viranomaisyksikön mahdollisuudet kehittää toimintaa heikkenisivät ja osaaminen saattaisi vaarantua.

Jätehuoltoviranomaisen hyväksymän palvelutason mukaisesti jäteyhtiön palveluverkostoa ei ole muodostettu kuntarajojen mukaan, vaan yhtiön koko toiminta-alueen asukastiheyteen perustuen. Esimerkiksi Hämeenlinnaan on rakenteilla kaksi pienjäteasemaa, jotka tulevat palvelemaan myös naapurikuntien asukkaita.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

-

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

-

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Jätehuoltoviranomaisen perustaminen voidaan aloittaa vasta sitten, kun jätehuollon palvelutehtävien organisointi on tehty eli mahdollinen kuntien yhteinen jäteyhtiö on perustettu tai kunta on itse järjestänyt jätehuollon palvelutehtävän. Näin ollen siirtymäaika on liian lyhyt.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

Sen jälkeen, kun jätehuollon palveluorganisaatio on selvillä, pitää perustaa jätehuollon viranomaisorganisaatio, jonka jälkeen tämän pitää valmistella uudet jätemaksutaksat, jätehuoltomääräykset ja perustaa jätelain 143 §:n mukainen rekisteri.

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistususuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Jätehuolto pitäisi jättää uudistuksen ulkopuolelle. Esitetty muutos heikentäisi merkittävästi pienten kuntien mahdollisuuksia järjestää jätehuolto lainmukaisesti.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Turvallisuuden ja huoltovarmuuden edistäminen edellyttää laajaa yhteistyötä jätehuollon eri organisaatioiden kanssa. 13 kunnan toimialueellamme on parannettu huoltovarmuutta jätehuollon osalta yhtenäistämällä toimintamalleja yhteistyössä kuntien viranhaltijoiden, vesilaitosten ja jäteyhtiön kanssa. Tämä kehitys pysähtyi.

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-
- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

-

Kantele Martta
jätelautakunta Komenkierto/ Hämeenlinnan kaupunki